

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio Practica ...

De Conversatione Apostolica A Curatoribus Animarum piè & fructosè instituenda - Complectens vatios & solidos modos juvandi & consolandi diversorum Statuum Personas afflictas, præcipuè ægras & captivas

Lohner, Tobias

Dilingae, 1677

§. 3. Quid circa Visitationem ægrorum in genere observandum sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48248](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48248)

tandem scientia est status ipsius ægri; hunc enim nôsse omnino oportebit, videlicet, an sit vir eruditus? an prudens? an patiens? an utatur integris sensibus & iudicio? an credatur vicinus morti? an testamentum fecerit? an confessus fuerit? an communicaverit, & extremam unctionem sumpserit? an aliquid sit magni momenti, de quo moneri æger debeat? quod vitæ genus tenuerit? quæ omnia Operarius ex domesticis, vel illo, à quo vocatur, intelligere poterit, quamvis ipse etiam per conversationem cum ægro hujus mores & affectus facile deprehensus sit.

§. III.

Quid circa Visitationem ægrorum in genere observandum sit.

I. Quemadmodum in omni ferè alia Operarij functione quæria præcipuè observanda sunt, ut functio talis ritè & fructuosè peracta dici queat, scilicet Finis, Modus, & Tempus; ita hæc ipsa in hac quoque Ægrorum Visitatione tantò tempentiùs, perfectiùsque sunt attendenda, quantò plura, gravioraque esse momenta suprà ostensum est, ob quæ functio ista magno cum fervore, sedulitatèque sit obeunda.

II. Et Finem quidem quod attinet, ex ijs, quæ ad initium hujus capituli dicta sunt, facilè patet, præter triplicem illam communem, & remotum ac ultimum finem, qui est major DEI gloria, propria, & aliena salus, de quo hîc nihil specialiter dicendum restat, cum per omnes alias functiones æque, ac visitationem istam quærendus sit, duplicem alium, etiamque proximum & proprium huic visitationi finem præsum esse debere, scilicet consolationem Infirmorum, & eorundem excitationem, ut infirmitatem suam, aut, si DEO ita visum fuerit, ipsam etiam mortem cum debita resignatione ac patientia suscipiant, & supportent, atque adeò vitam suam, sicut christianè & laudabiliter traduxerunt, ita laudabili quoque & glorioso Epilogo claudant. Ad quos proinde geminos fines semper respicere Zelosus Infirmorum Visitator, omnesque suas actiones, quas cum ægro suscepturus est, dirigere debet.

III. Modus hujus functionis ante omnia suavitatem requirit; cum enim in ipsa infirmitate nihil plerumque nisi

Instruct. III.

ame-

amarum & inspidum reperiatur, meritò Operarius, ut supra dictos fines obtineat, saccharum suavitatis miscere debet, quo amarities ista, si non omnino tollatur, non modicè saltem temperetur. Consistit autem suavitas ista in eo potissimum, ut non tantum sincerum commiserationis affectum erga laefirmos ostendat (uam, ut supra ex Seneca dictum est, nihil reque ægrum reficit, atque amicorum affectus) sed ipso etiam opere atque effectu confirmet, nihil omittendo, quod ad solatium & confortationem illius conducere queat; verè enim *magnum*, teste S. Gregorio Nazianzeno, *calamitoso remedium est, miseratio ex animo collata*, præsertim cum nihil eorum quæ Medicus vel Infirmarius adhibenda duxerint, negligi viderint, aut negari. Hinc S. Apostolus I. Cor. 7. de se fatetur: *Factus sum infirmis infirmus, non mentiendo, ait S. Augustinus ep. 18. & 19. sed compatiendo: non simulantis astu, sed compatiens affectu.* Sed & ipse Christus S. Mariæ Magdalenz de Pazzis inter alias regulas etiam hanc numero duodecimam tradidit: *Condescendes cum creaturis meis, sicut ego mandando in terra facere visus sum cum illis summa charitate, habendo semper in auribus meis illam sententiam Apostoli mei: Qui infirmatur, & ego non infirmor?*

IV. Ipsa denique temporis observatio tria requirit.

1. Ut celeriter visitentur, (maximè ubi periculosior est morbus) certòque sibi persuadeat Operarius, omnem moram in tali casu periculosam esse, perpetuumque se habiturum lupululum, si vel unicum animam ob ipsius tarditatem perire contingeret, utpote necessariis ad salutem medijs destitutum. Exemplo esse potest S. Severinus Episcopus, cuius S. Gregorius l. 1. Dial. c. 12. meminit, qui, cum vocatus esset, ut moribundo adesset, & quia paululum substiterat, dum vineæ sicut palmites, quos casu tunc putaverat, omnino relecti fuissent, interea ægrum mortuum fuisse intellexisset, nullam penitus quietem capere potuit, quam multis lacrymis & precibus eum à morte resuscitavit. Quare quocumque tempore vocetur Operarius, moras omnes abrumpat, negotiaque alia, quantumvis in speciem urgentia tantisper seponat, negotium hoc omnium negotiorum maximum existimans, certòque se persuadens, nullum præstantius se facere posse lucrum, quam Animarum; & commodum, quod propter virtutem, charitatis

tis maximè despicitur, per virtutem melius recuperari. Sed
 & in ipso itinere non se detineat, quin potiùs consilium Elisæi
 Puero suo datum sequatur, ut scilicet cum nullo in via loqua-
 tur, nisi salutandi fortè officium, alià ve gravis causa id requi-
 rat. Novit namque Animarum Hostis Cacodæmon, quantæ
 vel momento unico conversiones fiant; novit, quantum boni
 moribundo afferat Pastoris vel alterius Sacerdotis præsentia,
 cujus verba incantamentis suis omnibus potiora immanè
 quantum perhorrescit, ut proinde mirū non sit, eum undequa-
 que curarum semina accersere, morarū causas necere, & con-
 sursis dolis quàm plurimos ex quovis ferro & ligno obices fa-
 bricare, quibus à morientium tabernaculis Parochi, aliique
 Sacerdotes arceantur. Discat ergo Operarius ex hac Adver-
 satij vigilantia & sollicitudine, Infirmorum causis non in-
 dormire, aut ad eos oscitanter accedere: quemcunque peri-
 citari de vita vel solo rumore acceperit, mox visitet, nec, dum
 advocetur, expectet; si enim jam olim Ethnicus Democritus
 monebat, ad nuptias, convivias, & ludos amicorum invitatum
 accedere debere; ad exequias verò, ad morbos, aliòsque in-
 fortunatos & lugubres casus etiam non invitatum accelerare
 oportere, quantò magis hoc monitum in præsentis moribun-
 dorum negotio observandum erit. Ipse certè Christus, ut
 exemplo præiret, mox, ut servum Centurionis infirmum esse
 audierat, respondit: *Veniam, & curabo eum.* 2. Eadem
 temporis observatio requirit, ut crebriùs visitentur Infirmi,
 quemadmodum Rituale Romanum rectè monet, dum fol. 101.
 sic Parochos hortatur: *Parochus in primis meminisse debet, non
 postremas esse sui Mureris partes, agrotantium curam habere.
 Quare cum primùm noverit, quempiam ex Fidelibus sua cura
 commisisse agrotare, non expectabit, ut ad eum vocetur, sed ultro
 ad illum accedat, idque non semel tantùm, sed sapiùs, quatenus
 opus fuerit, horteturque Parochiales suos, ut ipsum admoneant,
 cum aliquem in Parochia sua agrotare contigerit, præcipuè si
 morbus gravior fuerit.* Si enim Medici corporales ob lucrum
 temporale tam frequenter & sollicitè suos Infirmos visitare
 conueverunt; quantò magis similis sollicitudo à Medico
 spirituali requiretur, qui præter lucrum præstantissimū ipsa-
 rum animarum, etiam sibi incomparabile augmentum me-
 ritorum, & virtutum, atque adeò ipsius etiam gloriæ in altera

vita per talem visitationem lucratur; id quod Siracides Eccl. 7. insinuavit dicens: *Non te pigeat visitare Infirmum; ex enim in dilectione firmaberis.* Et clarius S. Gregorius p. 2. p. 1. c. 5. *Boni Rectores, inquit, etsi iam summa contemplando appetant, necessitatibus tamen Infirmantium compatiendo misentur, quia tunc ad alta charitas mirabiliter surgit; cum ad ima Proximorum se misericorditer demittit; & cum benigne descendit ad infima, valenter recurrit ad summa.* 3. Tandem requirit eadem observatio temporis, ut opportunè & discretè visitentur; ut scilicet neque tum, quando ob morali vehementiam parùm apti sunt atque dispositi ad aliorum allocutionem, visitentur; neque nimis longo tempore continuatis colloquijs & exhortationibus graviter fatigentur, uti jam supra priori capte in simili casu dictum est.

§. IV.

Quibus industriis & cautelis Operarius uti debeat in Aegrorum Visitatione.

I. **Q**uemadmodum periti atque seduli corporum humanorum Medici non solum contenti sunt, ut, quocunque modo suo muneri satisfaciant, sed varias industrias excogitant & adhibent, quibus majorem semper in morbis Infirmorum cognoscendis atque curandis dexteritatem, felicitatemque assequantur, ita idipsum Operarius tantò majori cum sollicitudine præstare debet, quantò potior est animarum, quàm corporum salus.

II. Itaque primò conetur, ægrotorum suorum, ut rectè monet Rituale Romanum, notam seu catalogum habere, in cuiusque statum atque conditionem cognoscat, eorumque memoriam facilius retinere, & illis opportunè subvenire possit. 2. Pariter conetur habere in promptu argumenta, atque alia, quæ eo tempore, in quò tantum est momenti, uti esse possint; qualia sunt præcipuè exempla ac dicta Sanctorum, & eorum maximè, qui in simili necessitate olim constituti, pulchriora virtutis ac patientiæ exempla reliquerunt. 3. Cum labilis sit hominum memoria, nec sufficiens semper ad ea, quæ ipsi credita sunt, firmiter retinenda, non parùm expediet, si semper librum aliquem spirituales secum habeat, ex quo vel devotas aliquas preces cum aut coram ægro recita-